LAPINKÄVIJÄ

Rakkaudesta retkeilyyn

HELSINGIN SEUDUN LAPINKÄVIJÄT RY *www.lapinkavijat.fi* *1/2025*

Helsingin Seudun Lapinkävijät ry:n jäsenlehti

Karjakaivon alamaja
WGS84 60° 17.911′ 24° 35.090′

Karjakaivon ylämaja
WGS84 60° 17.873′ 24° 35.004′

Kukasmaja
WGS84 67° 42.708′ 24° 19.830′

Goados
WGS84 67° 42.679′ 24° 19.823′

Olemme netissä
www.lapinkavijat.fi

Olemme Facebookissa
Helsingin Seudun Lapinkävijät

Olemme Instagramissa
helsinginseudunlapinkavijat

Kansikuva: *Auringonlasku Porojärvellä Käsivarressa 10.4.2022*
Raija Hentman

ISSN 0788 - 625X

Sisältö

3 Pääkirjoitus
5 Toiminta
15 Ajankohtaista
17 Menneitä
21 Tietoaivi
23 Yhdistyksen kevätkokous
24 Hanhisuonsaari
27 Melkoiset markkinat
30 Storforsen
32 Vaellus hiljaisuuteen
34 Kirjareppu
35 Rinkan pohjalta
38 Yhdistystiedote

PUHEENJOHTAJAN PYKIRJOITUS

Kerhoillat ovat tärkeä osa yhdistyksemme toimintaa. Ne tarjoavat mahdollisuuden oppia uutta ja viettää aikaa yhdessä samanhenkisten ihmisten kanssa. Arto Alanko kirjoitti vuonna 1981 ilmestyneessä Lapinkävijässä nro 4: "Muistetaan, että kerhoiltojen tarkoitus on olla jäsenistön vapaa yhdessäolo- ja seurustelufoorumi, älkää antako mahdollisen esiintyjän varastaa koko show'ta. Yhteisten asioiden selvittely, kuulumisten vaihto ja yleensä spontaani touhu olkoot ensisijalla". Seuraava kerhoilta on kevätkokouksen yhteydessä 5.3. klo 18 Pasilan kirjastossa, siellä on tilaa olla yhdessä! Myös Kukasjärven huolto- ja talkooviikot toimivat hyvänä seurustelufoorumina, rohkeasti mukaan vaan! Ajankohdat löytyvät netistä, samoin kuin lehti 4, jossa kerrottiin myös jäsenille tehdyn toimintakyselyn tuloksista.

Tästä pääsemmekin lyhyen aasinsillan kautta yhdistyksen hallitukseen ja tulevaan toimintaan. Yhdistyksen hallitus on saanut uusia kasvoja. 9-jäsenisestä hallituksesta neljä jäsentä vaihtui. Ensimmäisessä kokouksessa tunnelma oli innostunut, ja ilmassa oli uusia ideoita. Tämä lupaa hyvää tuleville kausille. Pitää kuitenkin muistaa, että kokoushuoneessa saa tarkan käsityksen vain kokoushuoneen toiminnasta. Saadakseen tietää mitä jäsenet haluavat, niin sitä pitää kysyä heiltä. Nyt on siis loistava hetki tuoda omat ajatuksesi ja ideasi esille – yhdessä voimme tehdä yhdistyksestämme entistä paremman! Onko sinulla toiveita uusista retkikohteista, työpajoista tai tapahtumista, jotka kokoavat meidät yhteen? Haluaisitko oppia lisää retkiruokailusta, jokaisenoikeuksista tai vaikka ensiavusta luonnossa? Mikään idea ei ole liian pieni – eikä ehkä liian suuri? Jokainen ehdotus auttaa kehittämään toimintaa kaikkia palvelevaksi. Koska tällä hetkellä joka paikasta tulee kyselyitä, niin emme nyt tee sellaista vaan ideoita voi laittaa osoitteeseen info@lapinkavijat.fi tai soittaa puheenjohtajalle 040 419 0967.

Lopuksi pieni lainaus Helsingin Sanomista 16.3.2024 "Suomen kansallispuistoissa on jotain paljon arvokkaampaa kuin siniverisille tarkoitetut kivilinnat. Meidän kruunun jalokiviämme ovat tulipaikat, laavut ja autiotuvat sekä niiden vieressä seisovat polttopuuliiterit". Nauttikaamme siis tänäkin vuonna luonnosta ja kansallispuistosta sekä toistemme seurasta!

Markus Pyhälä, pj
markus.pyhala@lapinkavijat.fi

LAPINKÄVIJÄ Helsingin Seudun Lapinkävijät ry:n jäsentiedote

Ilmestyy neljä kertaa vuodessa:

Helmikuun puolivälissä, toukokuun puolivälissä, syyskuun alussa ja joulukuun alussa

Vastaava toimittaja:

Soile Taskinen
tiedotustk@lapinkavijat.fi

Tiedotustoimikunta:

Reijo Blomberg, Raija Hentman, Sakari Palo, Risto Uljas

Taitto: Sakari Palo

Aineisto:

seuraavaan lehteen 19.4.2025 mennessä: *lehti@lapinkavijat.fi*

Ilmoitukset:

1/1 sivu	200 €
1/2 sivua	110 €
1/4 sivua	60 €

Neljästä peräkkäin julkaistusta samasta ilmoituksesta veloitetaan vain kolmen hinta. Mediakortti osoitteessa: *www.lapinkavijat.fi*

Painopaikka:

Oy Nord Print Ab
Hämeentie 155 c
00560 Helsnki

Pankkiyhteys:

Nordea FI18 2142 1800 0138 42
Ei jäsenmaksuja tälle tilille

Viitteet:

Karjakaivon käyttömaksut	1999
Kukasmajan käyttömaksut	1025
Goados-kodan käyttömaksut	1038
Varustevuokrat	123

MobilePay numerot:

Karjakaivon käyttömaksut	19993
Goados-kodan käyttömaksut	23747
Kukasmajan käyttömaksut	94700
Varustevuokrat	77448

SAKARI PALO

Talvi väistyy

Haluatko liittyä jäseneksi

www.lapinkavijat.fi ->Jäseneksikö ? ->Liittymislomake

Tai ota yhteys:
jasenasiat@lapinkavijat.fi

TOIMINTA

Maksullisiin tapahtumiin, kuten lomaviikoille ja vaelluksille osallistuminen edellyttää joko Helsingin Seudun Lapinkävijöiden tai yhteistyökumppaniyhdistyksen jäsenyyttä.

Iglun rakennuskurssi helmi-maaliskuussa 2025

Opimme tekemään iglun lumiharkoista aitoon inuittimalliin. Koska meillä eteläsuomessa ei ole luonnon valmiiksi tekemää kovaa lumikenttää täytyy sellainen itse valmistella. Se saadaan aikaiseksi kun kasataan lunta ja poljetaan huolellisesti pohjalta alkaen, lisätään ja poljetaan kunnes saadaan reilun puolen metrin paksuinen tasainen lumikenttä, noin kahdeksan neliömetrin kokoinen per yksi iglu. Kentän annetaan pakkassäässä kovettua jokusen päivän jonka jälkeen siitä saadaan leikattua iglun seinämään tarvittavia lumiharkkoja. Kurssi on kaksiosainen. Ensimmäinen on tuo lumikentän tekeminen joka voidaan tehdä joko viikonloppuna tai jopa arki-iltana, ja toisena osuutena on iglun tekeminen seuraavana lauantaina. Koko tuoksi ajaksi pitäisi olla pakkas-säätä, pluskelillä homma ei onnistu. Kurssin pidän osoitteessa Kalevinkuja 3, 05200 Rajamäki. Kyseessä on omakotitalo ja tontti, taloa voidaan pitää tukitilana ja igluun voi jäädä halutessaan yöpymään. Teemme osallistujien määrästä riippuen yhden tai kaksi iglua. Koska kurssi on täysin säästä riippuvainen tarkkaa ajankohtaa ei pysty etukäteen ilmoittamaan. Jos olet kiinnostunut ilmoittaudu tekstiviestillä, perustan ilmoittautuneista WhatsApp-ryhmän jonka kautta tulee kutsu kunhan sääennusteet ovat kohdallaan. Kutsu voi tulla nopeallakin aikataululla. Voit osallistua vain toiseenkin osuuteen mutta mieluummin molempiin. Ilmoittautumiset ja tiedustelut numeroon 050 326 3994 / **Risto Heinänen.** Voit valmistautua katsomalla YouTubesta elokuvan Nanook of the North. Nanook alkaa tekemään Iglua elokuvan kohdassa 37:53.

HELMIKUU

Pe 14.2.2025 klo 18 Kuutamolumikenkäily Nurmijärvellä Myllykosken lähimaastoissa

Kokoonnumme Myllykosken parkkipaikalla klo18 (Hämeenlinnanväylältä käännytään Nurmijärven liittymässä Sipoontielle itään. Parkkipaikka on heti Vantaanjoen ylittävän sillan jälkeen tien pohjoispuolella.) Lumikenkäilemme noin kolmen tunnin ajan, välillä tai lopussa evästelyt tulipaikalla.

Sään mukainen varustus taukotakkeineen, otsalamppu, lämmintä juomista ja evästä. Tiedustelut ja ilmoittautumiset iltaisin **Airi Harjulalle,** 050 341 3070. Ilmoita tarvitsetko kyytiä tai voitko tarjota kyytiä ja mistä.
Mahdollisuus vuokrata (5€) Airilta muutamat lumikengät. Retki on yhteinen Kavtsin kanssa ja avoin kaikille.

To–su 20.2.–23.2.2025 Vapaalaskuviikonloppu

Perinteistä Lapinkävijöiden vapaalaskuviikonloppua vietetään tällä kertaa Pallastuntureilla Vuontisjärven maisemissa 20.2.–23.2. 2025. Majoittuminen Kavtsin 50-vuotislahjoituksen avustamana Tunturiladun Susikyrön vanhassa kämpässä. Päivät nautitaan lumesta ja illat saunasta, ruoasta ja hyvästä seurasta. Retki alkaa Rovaniemen rautatieasemalta 20.2. klo 8 ja retki päättyy samaan paikkaan 23.2. klo 20. Retken hinta Rovaniemeltä – Rovaniemelle on noin 280 € sisältäen matkat, opastuksen, aamiaiset ja päivälliset Susikyrössä. Osallistujat voivat liittyä joukkoon myös lähempänä Vuontisjärveä. Osallistujamäärä on enintään 12. Lisätietoja kulkemisesta ym.
Markus Pyhälä, *markus.pyhala@lapinkavijat.fi*, 040 419 0967.

Pe 28.2. klo 17.30 Iltaretki Bergön luontopolulle Espooseen

Tammikuun otsalamppuretki jouduttiin siirtämään myöhemmäksi, ja samalla vaihtui myöskin kohde. Bergön–Ramsön luonnonsuojelualueen luontopolulla Suvisaaristossa on mittaa 2,5 kilometriä, ja se kulkee vaihtelevassa, paikoin vaativassa maastossa. Kallionlaella kohoavasta lintutornista tuskin nähdään lintuja, mutta syttyvien valojen maalaamaa maisemaa kuitenkin. Tornin juurella on evästelypaikka.
Mukaan otsalamppu, istuinalusta, lämmin taukovaate, lämmintä juotavaa ja ehkä pienet eväät. Liukuesteet ja kävelysauvat lisäävät turvallisuutta. Paikalle pääsee Soukan metroaseman pysäkiltä E4118 klo 17.06 lähtevällä bussilla 163. Se on Bergön pysäkillä E4513 klo 17.16. Tapaamme luontopolun parkkipaikalla, jonne on 300 m Bergöntietä.
Ilmoittautumiset viimeistään ke 26.2. **Raija Hentmanille** sähköpostitse, *raija.hentman@nic.fi*. Mikäli joudut perumaan tulosi, muista ilmoittaa siitä Raijalle, 0400 380 606.

MAALISKUU

Su 2.3.2025 klo 11 Lumikenkäretki Karjakaivolle

Ns. kokopäivän lumikenkäretkelle lähdemme noin klo 11 (linjan 245 aikataulusta riippuen) Haltian parkkipaikalta, Nuuksiontie 84. Suuntaamme kohti Karjakaivoa mutkia tehden ja erilaista maastoa hakien 2-2½ tunnin ajan. Evästelyt Karjakaivolla. Toiveissa sauna ja avanto, katsotaan onnistuuko, (saunamaksu). Paluu omaan tahtiin.

Sään mukainen varustus taukotakkeineen, tukevat kengät, säärystimet, istuinalusta, omat eväät ja lämmintä juomista ja (saunomisvälineet).

Tiedustelut ja ilmoittautumiset iltaisin **Airi Harjulalle**, 050 341 3070. Kerro ilmoittautumisen yhteydessä tarvitsetko kyytiä, mistäpäin tarvitset, ja toisaalta mistäpäin pystyt tarjoamaan kyytiä. Katso kimppakyytiohjeet sivulta 14. Mahdollisuus vuokrata (5€) Airilta muutamat lumikengät ilmoittautumisen

yhteydessä. Jos ei ole lunta, kävellään ilman lumikenkiä. Retki on yhteinen Kavtsin kanssa ja avoin kaikille.

Ke 5.3. klo 18.00–20.00 Kevätkokous ja kerhoilta: Vaellus Etelä-Paistuntureilla

Pasilan kirjaston auditorio, Rautatieläisenkatu 8, sisäänkäynti Kellosilta 9:n puolelta.
Kokouksessa käydään läpi sääntömääräiset asiat: vuoden 2024 toimintakertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastuskertomuksen hyväksyminen sekä vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle. Ota oma muki mukaan, sillä taas on mahdollista tarjota kokousväelle pullakahvit!

Sitten siirrytään kesäkuun toisen viikon valoon ja vehreyteen Lapinkävijöiden viime kesäkuun vaellukselle Karigasniementien ja Kevon luonnonpuiston välisille tuntureille sekä piipahdukselle Kevon kanjonin komeimmalle näköalapaikalle. Tarinaa kuljettaa **Raija Hentman** sanoin ja kuvin.
Vastuuhenkilö: **Taina Tervahartiala**, 050 5544 432

La–su 15.–23.3.2025 Kukasjärven talvihuoltoviikko

Talvihuoltoviikon aikana talvi on yleensä parhaimmillaan ja kokeneemmilta kävijöiltä saa halutessaan vinkkejä retkikohteista ja toiminasta tukikohdalla. Isännät ovat huoltohommissa ja majaan mahtuu retkeilijöitä. Iltaisin nautitaan saunan lämmöstä ja hyvästä ruokaseurasta. Majoitus on maksullinen.
Lisätietoja: **Markus Pyhälä**, *markus.pyhala@lapinkavijat.fi*, 040 419 0967.

La 22.3.2025 10–16 Ompele sadehame

Espoossa Tiistilän koululla. Ohjaajana toimii **Kaisa Viermaa.** Osallistumismaksu 20 € kattaa materiaalit ja osan ohjauskuluista. Kurssi toteutuu, jos ilmoittautuneita on vähintään 5. Osallistujien enimmäismäärä on 12. Sitovat ilmoittautumiset 22.2. mennessä, *mirja.hamalainen@fimnet.fi.* Osallistumismaksu maksetaan samassa yhteydessä tilille Nordea FI18 2142 1800 0138 42, viite 25027.

Maaliskuun yleistötilaisuus aiheenaan melontaseikkailu Kanadassa siirtyy syksyyn. Syynä on Helsingin kaupungin tekemä hinnankorotus kirjastojen tilavuokriin ja muutos varausmaksun maksamiseen. Tilaisuudelle etsitään toinen esityspaikka.

HUHTIKUU

To 24.4.2025 17.30–19.30 Suunnistuskurssin teoriaosuus.

Espoonlahden ostoskeskus Lippulaivan kirjastossa, kokoustila Kajuutta.

Suunnistustaito ei ole koskaan liian hyvä. Teoriaillassa palautetaan mieleen karttamerkit, kartan lukeminen, kartan ja kompassin käyttö. Kurssille mukaan oma kompassi. Ohjaajana toimii eräopaskouluttaja **Daniel Backman**. Osallistumismaksu 10 € sisältää myös maastoharjoituksen.

Sitovat ilmoittautumiset sekä teoriailtaan että maastoharjoitukseen 24.3. mennessä **Patrick Blomsterille**, *patrick.blomster@gmail.com*. Teoriailtaan mahtuu enintään 30 osanottajaa, mutta maastoharjoitukseen vain 15. Kurssi toteutuu, jos ilmoittautuneita on vähintään 5.

Osallistumismaksu maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä HSL:n tilille FI18 2142 1800 0138 42, viite 25043.

Ti 29.4.2025 klo 16–18 Suunnistuskurssin maastoharjoitus

Teoriaosuuden jälkeinen maastoharjoitus pidetään iltarasteilla pääkaupunkiseudulla. Paikka selviää ennen harjoitusta ja kerrotaan teoriailtana. Harjoituksessa jokainen ostaa silloisen iltarastin kartan. Mukaan oma kompassi. Katso ilmoittautumisohjeet teoriaosuuden (24.4.) kohdalta.

TOUKOKUU

La 3.5. Kevätsiivous ja sauna Karjakaivolla

Talkoot alkavat klo 10, kokoonnutaan ylämajalle.

Valmistellaan Karjakaivo kesän tuloon, tuuletetaan, mopataan, pölytetään ja tehdään muita siivoustöitä. Talkoosauna lämpiää, sauna on talkoolaisille maksuton, kuten myös yöpyminen.

Ruokailu järjestetään kesäkauden avajaisten yhteydessä, siihen ilmoittaudutaan erikseen avajaisilmoituksen ohjeiden mukaan. Ota myös mukaan omat välipalat ja juotavaa.

Naisten vuoro klo 14–16, miesten vuoro klo 16–18 (tai kuten paikan päällä sovitaan, avajaiset saattavat muuttaa aikataulua jonkin verran).

Vastuuhenkilö: **Jukka Nieminen**, 040 638 6608.

La 3.5. Kesäkaudenavajaiset

Alkavat heti kevätsiivouksen jälkeen. Nostamme lipun klo 14.

Ohjelmatoimikunta tarjoaa soppaa sekä pullakahvit/teet. Omat ruokailuvälineet mukaan. Jotta osaamme varata syömistä tarpeeksi, ilmoittaudu 1.5. mennessä ensisijaisesti ilmoittautumistaulukon kautta. Taulukkoon tulee linkki Lapinkävijöiden tapahtumakalenteriin sekä facebook-sivuille. Jos käytössäsi ei ole nettiä, voit ilmoittautua **Aino Auviselle**, 040 704 0805, *aino.auvinen@lapinkavijat.fi* tai *ohjelmatk@lapinkavijat.fi*

Sauna lämpiää sekä talkoolaisille, että avajaisiin osallistujille.

TERVETULOA

Su 4.5.2025 Tulen sytyttäminen tilapäisvälinein Karjakaivolla

Varhaiset esi-isämme osasivat sytyttää tulen jo ikiaikoja sitten. He hankasivat tai pyörittivät puuta vastakkain. Syntyi kitkaa, lämpöä ja puun hehkua. Puhaltamalla puun hehkuvaan osaan, lämpötila nousi ja sytykkeet syttyivät. Kitkasytytys toimii, on vain uuvuttavan raskas.

Nykyisin tiedossa on koko joukko erilaisia "MacGyver ja Myytinmurtaja keinoja" sytyttää tuli ilman tikkuja tai kaasusytyttimiä. Nuo keinot on hyvä hallita poikkeuksellisten tilanteiden varalle.

Koulutuksessa testaamme perinteiset sekä nykykeinot hehkun ja/tai pienen alkutulen aikaan saamiseksi. Isoja tulia emme tee, koska se on Helsingin kaupungin alueella kiellettyä. Osa nykymenetelmistä kerrotaan suusanallisesti. Koulutus alkaa Karjakaivolla klo 13.00.

Osallistumismaksu 2 €. Ilmoittautumiset tekstiviestinä 29.4.2025 mennessä **Erkki Holopainen,** 0400 502 950, sekä lisäksi myös **Risto Heinänen,** 050 326 3994. Koulutuksen jälkeen saunomista ja avantouintia hyvässä hengessä. Vapaaehtoinen saunan lämmittäjä pyydetään ilmoittautumaan.

La–su 31.5–1.6.2025 Kimppakyytimatka: Hollolan helmet

Lähdemme kimppakyydeillä lauantaina kohti Hollolan parhaimpia luonto ja kulttuurielämyksiä. Viikonlopun aikana käymme muun muassa Tiirismaalla katsomassa 12 000 vuotta vanhaa rotkoa ja Etelä-Suomen korkeinta kohtaa, ihastelemassa upeaa Kutujärveä, kotiseutumuseossa, Salpausselällä, Hollolan kirkonkylän keskiaikaisessa harmaakivikirkossa, vanhalla pappilassa Vesijärven rannalla. Sunnuntaina retkellä on mukana pätevä paikallinen opas. Majoitumme ihanassa Enjoy Nature B&B:ssä. Hintaa matkalla tulee tulee 110–120 € sisältäen majoituksen, illallisen, aamiaisen, ja opastukset. Ilmoittaudu 28.4 mennessä sähköpostitse vastuuhenkilölle osoitteeseen *maria.gustafsson.official@gmail.com*, laita otsikkoriviin ”Hollolan helmet”. Kerro myös tarvitsetko vai voitko tarjota kyytiä.
Vastuuhenkilö: **Maria Gustafsson**, 040 676 3328.

TULEVIA

Ke–ke 4.–11.6.2025 Kesähuoltoviikko

Isännät ovat Kukasjärvellä laittamassa paikkoja kuntoon talven jäljiltä. Majaan mahtuu kesän tuloa tarkkailevia ulkoilijoita - jäseniä ja heidän vieraitaan. Isännät neuvovat tarpeen mukaan ensikertalaisia tai muuten tiedonjanoisia. Retkiseuraakin voi löytyä. Sauna lämpenee joka ilta. Huoltoviikon jälkeen voi omatoimisesti poiketa Sodankylän elokuvajuhlilla. Mahdollisista yhteisruokailuista ja muista käytännön järjestelyistä sovitaan osallistujien kesken. Majoitus on maksullinen.
Lisätietoja: **Markus Pyhälä**, *markus.pyhala@lapinkavijat.fi*, 040 419 0967.

Pe–su 6.–15.6.2025 Päiväretkiviikko Pyhä-Luoston kansallispuistossa

Viikon aikana retkeilemme kansallispuistossa Pyhätunturin ympäristössä. Yhtenä päivänä katselemme myös Luoston maisemia. Majoitumme hyvätasoisissa mökeissä. Retken hinta on n. 500 € riippuen osallistujamäärästä sis. juna- ja bussikuljetukset, majoituksen, pääsylipun ametistikaivokseen ja retkiopastukset. Matkavastaavana toimii Juha Karsikas. Ilmoittautumiset 1.3. alkaen osoitteeseen, *juha.karsikas@icloud.com*. Tarkempi sisältöselostus löytyy kotisivuilla.

La 28.6. Päiväretki Espoon ulkoilusaareen

Espoossa on useita ulkoilusaaria, joihin pääsee saaristoveneellä. Viime vuonna retkeiltiin Gåsgrundetissa, nyt suunnataan johonkin toiseen saareen. Suunnitelma tarkentuu saaristoveneiden aikataulujen ilmestyttyä. Tarkemmat tiedot Lapinkävijässä 2/2025.

Su–ke 6.7–9.7 Majakoita ja hylkeitä - Seikkailu Selkämerellä

Matka alkaa torstai aamuna ja loppuu sunnuntai iltana Uuteenkaupunkiin. Matkalla tutustumme Selkämeren eri osiin ja siirtymiä tapahtuu sekä bussilla, vuokraveneellä että yhteysaluksella. Tutustumme muun muassa Isokarin ja Kylmäpihlajan majakkasaariin, pääsemme ihailemaan Ouran saaristoa ja oppimaan uutta Kuuskajaskarin linnakesaaresta. Pääsemme pulahtamaan Itämeren puhtaimpiin vesiin, hyljesafarille sekä majoittumaan muun muassa majakkaan. Hintaa matkalle tulee noin 595-635 € mikä sisältää bussi- ja venekuljetukset paikan päällä, safarin, majoitukset ja ruokailun Isokarilla. Sisältö ja hinnat tarkentuvat vielä. Ilmoittautuminen alkaa 1.3.2025 klo 9.00, laittakaa sähköposti osoitteeseen, *maria.gustafsson.official@gmail.com*, otsikkoon ”Selkämeri”. Mukaan mahtuu 11 osallistujaa. Vastuuhenkilö: **Maria Gustafsson**, 040 676 3328.

La–su 19.–(20).7. Kirkkovenesoutu Lohjanjärvellä

Suunnitteilla on uusi reitti, joten tapahtuman kesto ja reitti selviävät Lapinkävijästä 2/2025.
Marialta ja yhdistyksen kotisivuilta saa tarkempia tietoja

La–la 26.7.–2.8. Kukasjärven retkeilyllinen talkooviikko

Kukasjärvellä talkoillaan ja retkeillään. Talkoissa niitetään heinät, siivotaan ja kunnostetaan paikkoja. Talkoiden lomassa ehditään retkeilemään opastetusti ja/tai poimimaan vaikkapa hilloja. Sauna lämpenee joka ilta. Mahdollista yhteisruokailuista ja muista käytännön asioista sovitaan osallistujien kesken. Yhdistys maksaa viimeisen kolmenkymmenen kilometrin

matkalla kimppataksin julkisilla matkaaville talkoilijoille.
Kimppataksin ”aikataulu” on seuraavassa lehdessä.
Ilmoittautumiset, lisätiedot ja tarkemmat aikataulut. **Markus Pyhälä**, *markus.pyhala@lapinkavijat.fi*, 040 419 0967. Majoitus on talkooväelle maksuton.

La–pe 2.–8.8.2025 Kukkaisvaellus Duoibalin tuntureilla

Könkämäenon ja Kilpisjärven Ruotsin puolella kohoavat Duoibalin, tuttavallisemmin Tuipalin tunturit. Tunturien laet nousevat 800–1000 metrin korkeuteen ja lukuisat järvet lepäävät tunturien välissä. Alueella arktinen kasvillisuus kukoistaa, ja niihin tulemme tutustumaan tarkemmin. Päivät ovat vielä pitkiä ja pahin räkkä on hellittänyt. Sitä paitsi paljakassa on yleensä niin tuulista, ettei inisijöistä ole haittaa. Jollei ole kokenut Lapin kesää, Lapin luonnon rikkaus ei avaudu koko loistossaan.

Keinovuopiosta Kummavuopioon kulkee saamelaisten käyttämä tiepohja, ja reitti jatkuu sitten polkuna tunturiselänteen yli. Päivämatkat vaihtelevat 5 ja 10 kilometrin välillä. Jos siirtymät ovat pidempiä, voi samassa leirissä olla välillä pari päivää. Jos siirtymät ovat lyhyempiä, jää aamu- tai iltapäivään aikaa retkeilyyn ilman rinkkaa. Toimintatapa päätetään olosuhteiden mukaan. Nähtäväksi jää kuljetaanko Kilpisjärven retkeilykeskukseen Mallan luonnonpuiston läpi patikoiden vai venekyydillä Koltalahdesta.

Tämä on telttavaellus ja lyhyistä päivämatkoista huolimatta varusteiden ja kunnon on syytä olla kohdallaan, sillä matkasta nauttii enemmän. Vaellus sopii hyvin normaalikuntoisille aloittelijoille.

Matkaan lähdetään perjantaina 1.8. ja palataan sunnuntaina 9.8. Jos haluaa osallistua ensin Kukasjärven talkooviikkoon, ryhmään voi liittyä Kittilässä. Vaelluksen osanottomaksu on täydellä osanottajamäärällä arviolta noin 160 €, mutta hinta tarkentuu vasta kun kaikkien kulujen hinnat ja osanottajamäärä ovat selvinneet. Hintaan sisältyvät opastus sekä majoitus Kilpisjärven retkeilykeskuksen kahden hengen huoneissa, sauna, päivällinen ja aamiainen. Ilmoittautumiset vaelluksen vetäjälle **Raija Hentmanille** sähköpostiosoitteeseen *raija.hentman@nic.fi*. Mukaan mahtuu 9 vaeltajaa. Tarkimmat tiedot Lapinkävijässä 2/2025 ja yhdistyksen kotisivuilla.
HUOM! Junalippujen ostosta kannattaa olla yhteydessä Raijaan, jos haluaa jakaa hytin toisen osanottajan kanssa.

La–ma 9.–11.8.2025 Saaristoretki Tallinnan saarille

Kolmen päivän aikana tutustumme Tallinnan edustalla sijaitseviin Aegnan ja Pranglin saariin sekä Paljassaaren luonnonsuojelualueeseen Tallinnan pohjoisosassa. Majoitumme Tallinnassa hotelli Euroopassa kahden hengen huoneissa. Retken hinta on n. 350 € (1hh lisämaksu 55€) sis. laivakuljetukset Hki–Tallinna–Hki, bussi- ja venekuljetukset Tallinnassa, majoituksen aamiaisineen, suomenkieliset paikallisopastukset saarilla ja kaksi

lounasta. Matkavastaavana toimii **Juha Karsikas**. Ilmoittautumiset 15.3. alkaen osoitteeseen, *juha.karsikas@icloud.com*. Ilmoittautumisen yhteydessä kerro ruokarajoitteet, allergiat sekä majoitusvaihtoehtotoive. Tarkempi sisältöselostus löytyy netissä.

Pe–su 5.–14.9.2025 Telttavaellus Sallassa

Telttavaelluksella kuljemme UKK-reittiä Pirunkirkolta Jauratustunturin itäpuolelle. Kulkukilometrejä kertyy n. 55. Retken hinta on n. 500 € riippuen osallistujamäärästä (max 15) sis. juna- ja bussikuljetukset, majoituksen vaelluksen jälkeen (sis. mökin sauna, päivällinen, aamiainen) ja oppaan palvelut. Retken vetäjänä toimii **Juha Karsikas**. Ilmoittautumiset 1.4. alkaen osoitteeseen, *juha.karsikas@icloud.com*. Reittisuunnitelma lähetetään ilmoittautuneille kesäkuussa.

Ma–su 8.–14.9.2025 Patikkamatka Tirolin alppimaisemiin

Lapinkävijäyhdistys Kiehiset ry:n patikkamatka Tirolin Alppimaisemiin tarjoaa upeat puitteet patikointiin jyrkkine laaksoineen, värikkäine alppiniittyineen ja turkoosinsinisine järvineen sekä vesiputouksineen. Maisemat ovat kuin postikortista ja viehättävät alppikylät toivottavat vieraat lämpimästi tervetulleiksi. Ilmoittautuminen ja lisätiedot **Raija Tolvanen,** +358 40 728 4515. Raijalta saa mm. 6 sivuisen PDF esitteen kuvineen.
Ohjelma pääpiirteittäin:
Maanantai 8.9.25 kokoontuminen 04.30 Jyväskylän lentoasema tai 06.00 Helsingin lentoasema. Kello 09.35 Finnairin lento saapuu Müncheniin. Oppaamme Kirsi Hytönen-Zoidl on ryhmää vastassa. Ajamme kohti Tirolia ja St.Johanin kylää. Pysähdymme Schwarzsee-järven rannalla, josta on upea näkymä Wilde Kaiser vuoristoon ja Kitzbühelin alpeille. St. Johann in Tirolissa majoittuminen Cooee alpin -hotelliin, illallinen.
Tiistai: Patikointia Eifersbacherin vesiputouksella ja Hornblick-järvellä (n. 3,5 h, 300 nousumetriä).
Keskiviikko: Griesbachklamm-sola ja alppiniityt (n. 4 h, 10 km, 480 nousumetriä).
Torstai: Kitzbühel ja Hahnekamm-vuori, 4-järven vaellus (n. 4,5 h, 12 km, 400 nousumetriä).
Perjantai: Kaiserbachtal-laakso, patikointia alppimajoille ja vierailu juustolaan (n. 3,5 h, 350 nousumetriä).
Lauantai: Kitzbüheler Horn (2000 m) ja Bichlalm (1597 m), täälläkin upeita maisemia (n. 3 h, 240 nousu- ja 600 laskumetriä).
Sunnuntai 14.9.25: Innsbruckin kävelykierros ja Finnairin paluulento Münchnista 18.35. saapuminen Helsinkiin 22.00, saapuminen Jyväskylään 15.9. klo 00.30
Hinta: (edellyttää 25 lähtijää) 1865 €/hlö Jyväskylästä, 1698 €/hlö Helsingistä.

Hintaan sisältyy: Finnairin reittilento Jyväskylä/Helsinki-München-Helsinki/Jyväskylä, matkatavarat 23 kg ja käsimatkatavarat 8 kg, majoitus 6 yötä Cooee alpin Hotel Kitzbuheler Alpenissa kahden hengen stangard luokan huoneissa puolihoidolla (aamiainen noutopöydästä ja illallinen 3. ruokalajia), hotellin saunan ja kuntosalin käyttö, hissiliput ohjelman mukaan, Bussikortti paikallisbussiin ja junaan St. Johann ja Kitzbühelin väliseen liikenteeseen sekä patikkaretkillä, ohjelman mukaiset bussikuljetukset, ohjelman mukaiset opastukset sekä kävelykierros Innsbruckissa, lounas Innsbruckissa, Kirsi Hytönen oppaana kohteessa koko matkan ajan Lisämaksusta, yhden hengen huone 290 euroa Hotelli The COOEE alpin Hotel Kitzbüheler Alpen https://cooee-alpin.com/kitzbueheler-alpen/ Moderni hotelli Tirolin Sankt Johannissa. Kylän keskustaan kävelee 10 min ja rautatieasema on 500 m päässä

Matkasta maksetaan varausmaksuna 350 € /hlö 15.3.2025. Loppumaksu on maksettava 45 vrk ennen matkaa. Matkustajalla on oikeus peruuttaa matka milloin tahansa ennen matkan alkamista. Tällöin matkanjärjestäjällä on oikeus periä peruutusmaksuja seuraavasti: -jos peruuntuminen tapahtuu enemmin 60 vrk ennen matkan alkua peruutuskulu 250 €/hlö. -jos peruuntuminen tapahtuu 59-45 vrk ennen matkan alkua peruutuskulu 350 €/hlö. -jos peruuntuminen tapahtuu 44-31 vrk ennen matkan alkua peruutuskulu ovat 60% matkan hinnasta. -jos peruuntuminen tapahtuu 30-0 vrk ennen matkan alkua peruutuskulut ovat 95% matkan hinnasta. Lisätietoja liittyen matkan peruuttamiseen ja matkavakuutukseen löytyy Pohjolan Matkan nettisivuilta yleisistä matkapakettiehdoista eli, https://www.pohjolanmatka.fi/fi/matkainfo/matkapakettiehdot. Matkustusasiakirjana passi, jonka tulee olla voimassa koko matkan ajan. Vastuullinen matkanjärjestäjä: **Pohjolan Matka**.

La–la 11.–18.10.2025 Rospuuttoviikko Raattamassa

Saimme Kavtsilta 50-vuotislahjaksi viikon Tunturiladun Susikyrön vanhassa kämpässä. Lahjaviikko jaetaan vapaalaskutapahtuman ja tämän retkiviikon kesken, joten matka on edullinen. Nyt ei siis vaelleta, vaan tehdään päiväretkiä, nautitaan saunomisesta ja pitkien iltojen joutenolosta. Tarkemmat tiedot selviävät keväämmällä. Niistä tiedotetaan sähköpostilistalla ja Facebookin kautta ja yhdistyksen kotisivuilla heti tietojen tarkennuttua sekä Lapinkävijässä 2/2025.

SAKARI PALO

Matkojen peruutusehdot

Ennakkomaksu on n. 25 % matkan arvioidusta hinnasta.

– Viimeistään 35 vrk ennen matkan alkua, veloitetaan toimistokuluina 20 € / hlö,
– Myöhemmin kuin 35 vrk, mutta viimeistään 14 vrk ennen lähtöä, veloitetaan ennakkomaksu,
– Myöhemmin kuin 14 vrk, mutta viimeistään 48 tuntia ennen matkan alkua, veloitetaan 50% matkan hinnasta,
– Myöhemmin kuin 48 tuntia ennen lähtöä, on matkanjärjestäjällä oikeus pidättää koko matkan hinta.

Jos tilaajalla on sairauden tai muun yleisten valmismatkaehtojen mukaisen pakottavan syyn perusteella oikeus peruuttaa matka, on HSL:llä oikeus periä kohtuullinen korvaus matkasta yhdistykselle jo muodostuneista kustannuksista, kuten ennakkoon maksetuista palveluista, joista HSL ei saa maksun palautusta (esim. matkaliput, majoituspalvelut, myös osuudet yhteisistä tilausajoista ja majoituksista). Äkillinen matkalle lähdön este on todistettava lääkärintodistuksella tai muulla luotettavalla kirjallisella selvityksellä.

Kehotamme matkustajaa ottamaan matkavakuutuksen, johon sisältyy peruutusturvavakuutus.

Helsingin Seudun Lapinkävijöillä on osanottajien vähyyden tai muun ennaltaarvaamattoman syyn johdosta oikeus peruuttaa lomatilaisuus 14 vrk ennen ilmoitetun tilaisuuden alkamispäivää olematta velvollinen korvauksiin. Järjestäjän peruuttaessa tilaisuuden osanottomaksu palautetaan kokonaisuudessaan.

Kimppakyydit ja kilometrikorvaus

Kun Lapinkävijöiden retkelle lähdetään kimppakyydein, kyydin antaja ja kyydin saaja voivat käyttää seuraavaa laskutapaa korvauksen määrittelyyn: kilometrit kertaa 0,46 euroa jaettuna autossa olijoiden määrällä kuljettaja mukaan lukien.

Retkelle ilmoittautuva kertoo samalla kyydin tarpeesta tai montako voi ottaa kyytiin sekä missä päin asuu. Vetäjä jakaa listan tarjoajista ja tarvitsijoista yhteystietoineen, mutta ei muuten osallistu kyytien järjestelyyn.

Kyydin tarvitsija ottaa yhteyttä kyydin tarjoajaan.

Asianosaiset sopivat reitin varrelta kohdan, josta kyydin antaja poimii kyytiläiset autoonsa.

Mikäli kyydin tarjoaja joutuu perumaan osanottonsa, hän ilmoittaa siitä vetäjälle sekä niille henkilöille, joille on luvannut kyydin. Vastaavasti myös kyydin saaja ilmoittaa perumisensa sekä vetäjälle että kyydin antajalle.

SAKARI PALO

AJANKOHTAISTA

Tällä palstalla kerrotaan Helsingin Seudun Lapinkävijöiden hallituksen päätöksistä ja muista jäsenistöä koskevista ajankohtaisista asioista.

Hallituksen kuulumisia

Hallituksen uusina jäseninä aloittivat **Katri Aronen**, Karjakaivon isäntä **Kimmo Lehtinen**, ulkoilutoimikunnan jäsen **Taina Ronkainen** ja **Olli Ylänne**, joka siirtyi hallitukseen toiminnantarkastajan tehtävästä. Järjestäytymiskokouksessa **Aino Auvinen** valittiin yhdistyksen sihteeriksi ja **Katri Aronen** sai varapuheenjohtajan pestin.

Raija Hentman lopetti koulutustoimikunnassa, jossa hän on ollut mukana alusta alkaen eli vuodesta 2002, mutta pysyttelee ”apujoukoissa”. Karjakaivon ja Kukasjärven käyttömaksut sekä varustevuokrauksen hinnat pysyvät ennallaan.

Pankkikortin hankkiminen yhdistykselle on tullut ajankohtaiseksi siksi, että VR:n junalippujen ennakkomaksujen maksamisen kanssa on ollut ongelmia – ei Lapinkävijöiden vaan VR:n maksusysteemin vuoksi. Myös kirjastojen tilavaraukset pitää nyt maksaa varatessa, kun ne tähän saakka on voinut maksaa laskulla.

Lapinkävijä-lehti

Vuonna 2024 kartoitettiin sekä ihmisten halukkuutta luopua paperilehdestä että useamman jäsenen taloudessa saada vain yksi lehti. Paperilehdestä luopumisesta pyydettiin vahvistus lehdessä 4/2024 sekä sähköpostilistalle lähetetyllä kyselyllä. Tuloksena 145 jäsentä ilmoitti luopuvansa paperilehdestä. Uuden numeron ilmestymisestä kerrotaan heti nettisivuille lataamiseen jälkeen sivujen Ajankohtaista osiossa, Facebook-ryhmässä sekä sähköpostilistalle lähetettävällä viestillä. Tiedotustoimikunta pyytää viime vuonna painotaloille tehdyn tarjouspyyntökierroksen kolmelta edullisimmalta yhtiöltä uudet tarjoukset tarkennetulle pienemmälle painosmäärälle, vielä ei tiedetä paljonko säästöä tulee.

Lapinkävijä-lehteä ovat taittaneet vuorotellen **Sakari Palo** ja **Risto Uljas**. Risto on ilmoittanut olevansa estynyt toistaiseksi, joten hänen tilalleen tarvitaan uusi henkilö sen varalta, että myös Sakulle tulisi jokin yllättävä este – muuten olisimme pulassa. Yhdistystoiminnassa keskeisten hommien ei pitäisi olla yhden henkilön varassa, sillä emme voi palkata ketään tilalle. Opit hommaan saa, ja duunia olisi kaksi kertaa vuodessa. Jos yhtään kiinnostaa, niin soittele Sakulle (040 530 9578) tai lähetä sähköpostia (sakari.palo@welho.com).

Karjakaivo

Vuoden viimeisenä päivänä lähetettiin saunakalenterin päivitetyt ohjeet yhdistyksen sähköpostilistan jäsenille. Se on toistaiseksi ainoa tapa välittää tietoa vain jäsenistölle. Ohjeiden saate oli seuraavanlainen:

”Huomisesta alkaen Karjakaivolta voi keskiviikkoisin varata itselleen yksityisen kahden tunnin saunavuoron, jolloin sauna ja saunatupa on varaajan käytössä. Ensimmäinen vuoro on klo 12–14 ja viimeinen klo 20–22. Varauksen hinta on 30 euroa. Merkitse saunakalenteriin selvästi YKSITYISVUORO. Muina aikoina Karjakaivon majoja tai saunaa ei voi varata yksityiseen käyttöön. Yli viiden ulkopuolisen ryhmän vierailuun pitää pyytää lupa Karjakaivon isännältä (Kimmo Lehtinen, karjakaivo(at)lapinkavijat.fi, 040 545 3637) tai HSL:n puheenjohtajalta tai varapuheenjohtajalta[…] Jos et halua käyttää saunakalenteria, tee varaus Kimmo Lehtiselle mieluiten sähköpostitse.”

Jos aiot saunomaan Karjakaivolle etkä ole tätä ohjetta saanut, pyydä ohje osoitteesta jasenasiat@lapinkavijat.fi.

Kerhoillat

Helsingin kaupunki on tähän asti vuokrannut kerhoiltoihin, yleisötilaisuuksiin ja kursseihin tarvitsemiamme tiloja kirjastoista yhdistysalennuksella, joka on ollut 65 % normaalihinnasta. Tämä etu loppui vuoden vaihteessa, ja nyt esimerkiksi Töölön kirjaston tapahtumasalin vuokra on 105 €/tunti. Kahden tunnin tilaisuuden 210 € varaaja joutuu maksamaan varatessaan. Tämä voi olla toisille järjestäjille pikkujuttu, toisille mahdottomuus. Tämähän koskee kaikenlaisia yhdistyksiä. Kaupunki ei ole päätöksestä tiedottanut. Ehkäpä Helsinki uskoo tällä tavalla paikkaavansa talouttaan.

Tiedot kokosi
Raija Hentman

SAKARI PALO

MENNEITÄ

Helsingin Seudun Lapinkävijöillä on taas ollut monia mielenkiintoisia tapahtumia. Tällaisia muistoja oli yhdellä mukana olleella. Tästä jäit paitsi, ellet ollut mukana.

Sammalmaailmoissa

Marraskuun ensimmäinen lauantai oli erinomainen päivä lähteä kosteaan metsään sammalretkelle. Raija Hentman ja **Antti Kotilainen** Sammalseurasta sai mukaansa 18 sammalista kiinnostunutta retkeläistä Mustavuoreen. Mustavuoressa on Viaporin maalinnoituksen keskeneräiseksi jäänyt luolakaivanto, jonka kalkkipitoisilla seinämillä oli erikoisia sammalia. Hämmästytti miten montaa erilaista sammalta löytyykin pieneltä alalta samannäköisiä vihreitä mattoja. Ensimmäiseksi tutustuimme vihreään nukkamattoon eli pörrökynsisammaleeseen koivun tyvellä. Sen jälkeen tulivat tutuksi mm. rotanhäntä- ja hiirenhäntäsammaleet. Metsäkerrossammal on hyvin yleinen metsissämme, ja sen tunnisti helposti ilman luuppia. Karhunsammal ja rahkasammal tulivat tutuiksi varmaan kaikille. Luupeilla tutkimme tarkemmin näytteitä, joita Antti nyhti meille maasta ja kaivantojen seinämistä. Muistettava kuitenkin, että sammalien

RAIJA HENTMAN

Sammalkävelyllä matka ei juuri edennyt, sillä jokainen kivi ja puunrunko tarjosi tunnistettavaa.

RAIJA HENTMAN

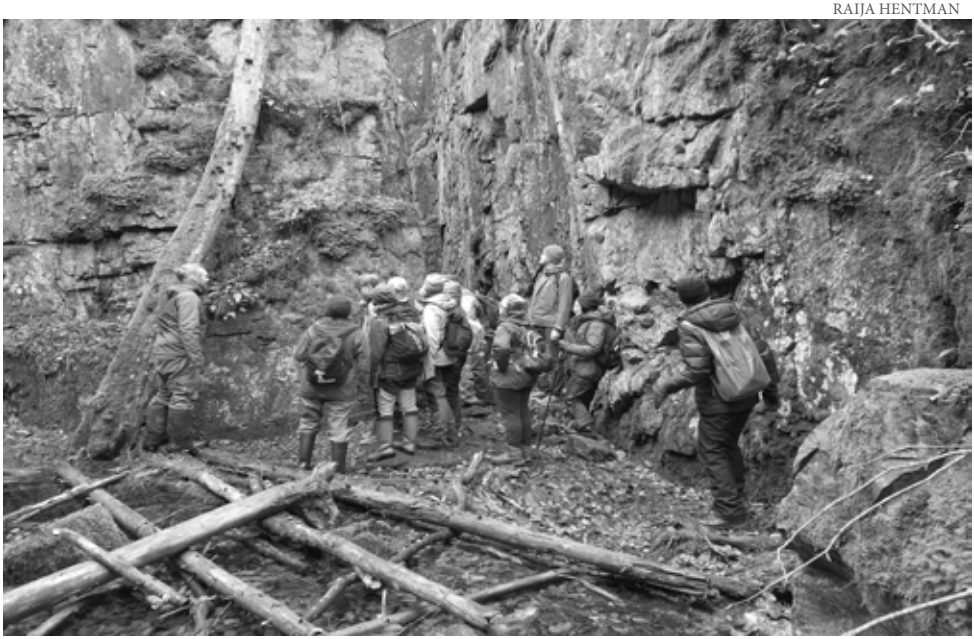

Mustavuoren linnoituskaivannoissa on erikoisia paikkoja.

ja jäkälien keruuseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Antilla oli lupa alueelle. Muistilapulle tuli lähes kolmekymmentä nimeä jatko-opettelua varten. Pari tuntia tuntui lyhyeltä ajalta, vaikka kävelimme alle kilometrin alueella. Kaiken kaikkiaan olipa taas innostava ja mukava retki.
Aino Korkia-aho

Pikkujouluissa

Lapinkävijät viettivät 23.11. leppoisan pikkujoulun Merimelojien majalla. Historiallinen paikka loisti kauniissa maisemassa. Ikkunasta näkyi soutuvene ja kajakki, jotka kylmää merta uhmaten lähtivät lenkilleen. Auringon valo, veteen heijastuvat pilvet ja uiskentelevat merilinnut loihtivat valokuvauksellisen kauneuden. Tunnelma sisällä kohosi, kun saatiin kannettua pöydät ja tuolit paikoilleen. Emäntämme Aino oli leiponut herkkuja ja pakannut mukaansa koristeita pöytiin. Niitä kelpasi laittaa esille ja tarjolle. Kiitos Aino. Kaikki tiedossa olevat ruokavaliot oli otettu huomioon ja tarkasti merkattu tuotetiedot. Pienessä keittiössä kiehui tee, kahvi ja glögi. Puuron keitto olisi ollut hankalaa. Tarjottavat riittivät hyvin ja jokainen sai omat herkkunsa.
Oma ohjelmanumero oli Merimelojien tulevan puheenjohtajan kertomukset heidän toimintansa historiasta, tarinat talosta ja seinillä olevista kajakeista. Surullista oli kuulla kaupunkimme toiminta jättää tällainen historiallinen talo vaille korjauksia, tai edes remppamateriaalin antamista vapaaehtoisille korjaajille ja maalareille. Museovirasto suojelee raken-

SAKARI PALO

Pikkujoulu Merimelojien majalla

SAKARI PALO

Upea lumisade kotiin lähtiessä

nusta, jota kukaan ei korjaa. Puheessa kuultiin mietteet, miten melojien ja lapinkävijöiden seurat toimivat paljolti vapaaehtoisvoimin. Tehdään hyvää ihmisille ja heidän hyvinvointinsa eteen. Samalla yhteiskunnan varoja säästyy. Luulisi kaupungin pitävän puitteet toimintaan priimakunnossa.
Taina oli tehnyt pöytiin karttatehtävän. Pöytäkunnittain yritimme merkata Kansallispuistot paikoilleen, missä päin olikaan Rokua, Salamajärvi ja Kurjenrahka. Kaikki listalla olleet Kansallispuistot eivät löytäneet paikkaansa, mutta yhdessä pähkäily oli hauskaa.
Seuraavaksi meitä haastettiin vastaamaan ryhmässä kysymyksiin ja valitsemaan kolmesta vaihtoehdota oikea. Montako lappi- alkuista lintua on, mihin kannattaa laittaa teltta ukkosella ja miten saapas laitetaan kuivumaan. Voittajat palkittiin karkilla. Muutama joululaulu ehdittiin laulaa yhdessä, kiitos Hannele.
Aika hurahti rattoisasti. Kiitos kaikille juhlijoille. Oli vielä pakattava ja kannettava tarjottavat ja astiat mantereella olevaan autoon. Sää oli muuttunut kauniiksi vitivalkoiseksi lumisateeksi.
Mukana touhussa **Jaana Castren**

Puurotalkoot

Väliaikainen talvi oli saapunut pääkaupunkiseudulle, kun väki tarpoi lumessa Karjakaivon vuoden viimeisiin talkoihin. Kun nurkat oli siivottu, päästiin pääasiaan eli joulupuuroon ja muihin emäntämme Aino Auvisen loihtimiin herkkuihin. Apulaisena hääri Taina Tervahartiala. Näihin tilaisuuksiin on aina kiva tulla tapaamaan samaan harrastukseen hurahtaneita ihmisiä. Vatsa täynnä väki vaelsi alamajalle ja saunan löylyihin.
Raija Hentman

RAIJA HENTMAN

Puurotalkoissa oli paitsi hyvää ruokaa myös hyvää seuraa.

TIETOAIVI

TIETOAIVI
Tietoaivi kertoo Sinulle mielenkiintoisista uutuuksista retkeilyvarusteissa, antaa vinkkejä retkikohteista, tiedottaa retkeilymaailman uutisista ja opastaa retkeilytaidoissa.

Tunturisää

Pallastunturin onnettomuus 2.1.2024, jossa äiti ja poika vaikeissa sääoloissa menehtyivät lumivyöryssä, oli lopullinen kimmoke Tunturisää-sovelluksen perustamiseen. Sääennusteet kertovat useimmiten laaksojen eikä tunturien huippujen ennusteen. Meteorologi **Martin Gahmberg** ja eräopas **Patrick Blom** saivat **Niklas Jonathan Schröderin** innostumaan ajatuksesta perustaa maksuton sääpalvelu, jossa kerrotaan säätila sekä tunturin juurella että huipulla.

Tunturisää kerrotaan Iso-Syötteen, Rukan, Suomun, Sallan, Pyhän, Luoston, Ylläksen, Levin, Pallaksen, Sokostin ja Saariselän hiihtokeskuksen korkeimpien tuntureiden sekä Karigasniemen, Nuvvuksen, ja Utsjoen Ailigas-tuntureilla. Käsivarresta mukana ovat Saana ja Halti. Tuulen nopeutta ja lämpötilaa ennustetaan niin laaksossa kuin huipulla ja lisäksi myös pilvien alarajaa. Kun näpäyttää kohteen kuvaketta ennuste tulee näkyviin.
Sunnuntaina 19.1. esimerkiksi Saanan juurella pakkasta on -9⁰ ja tuulta 11 m/s ja tunturin päällä tilanne on toinen: -12⁰ ja 21 m/s. Haltilla taas -13⁰, 17 m/s ja -13⁰, 21 m/s sekä pilvien alaraja on 1106 m. Siis Haltin laki on pilvessä, ja lisäksi häpsii hiukan lunta ja kova tuuli nostattaa melkoisen maapöllyn.

Vertailun vuoksi Rukatunturin juurella ja laella tilanne on seuraava:

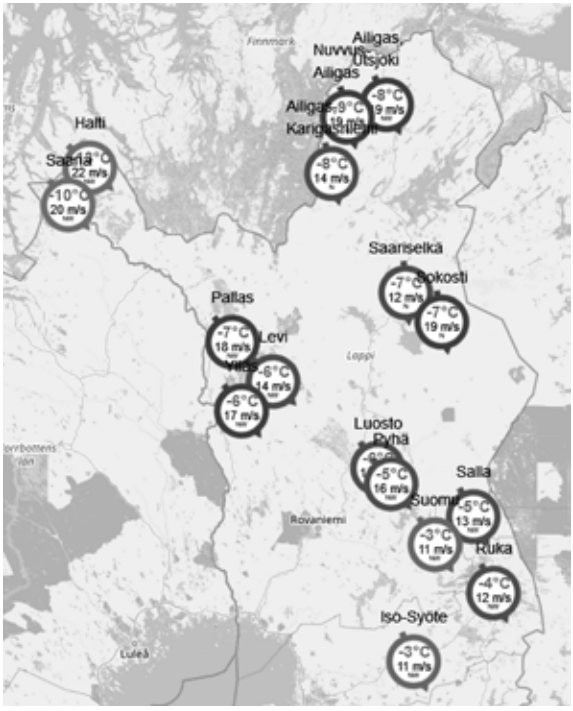

-4^0, 6m/s ja -5^0, 13 m/s. Pilvien alaraja on 649 m eli pilvet ovat korkeammalla kuin tunturin laki.

Turvallisesti talvitunturiin

Jäsenetumme, Retki-lehden numerossa 1/2025 tuon otsikon alla **Maija Arosuo** on haastatellut **Mika Kalakoskea** aiheesta. Mika on Suomen Etelä-Mantereen operaatioiden päällikkö ja Survival Killan koulutuspäällikkö. Juttu kannattaa lukea kokonaisuudessaan, mutta tässä tärkeimmät tärpit.

”Useamman päivän retkelle varusteet ja vaatetus tulee aina varata vuodenajan huonoimman mahdollisen sään mukaan.”

”Selviytymistaidoista tärkein on kyky tehdä tulta kaikissa olosuhteissa ja olemassa olevasta materiaalista – myös tuoreesta koivusta, viimassa ja yksin. (…) Lisäksi on osattava pukeutua oikein ja hakeutua oikea-aikaisesti suojaan kylmältä.”

Mika Kalakosken tiivistetyt ohjeet tunturiin ovat

Tarkkaile sääennustetta. Älä lähde tunturiin, jos sää näyttää liian huonolta.

Suunnittele reittiisi ja ohjelmaasi vaihtoehtoja ja varapäiviä.

Ota aina mukaan majoite ja riittävä makuupussi, vaikka ajattelisit yöpyä tuvilla.

Älä yliarvioi kuntoasi.

Majoitus ajoissa silloin kun vielä pystyt ja jaksat. Hakeudu tuulelta suojaan.

Artikkelissa listattiin talviretkeilijän tärkeimmät turvavarusteet:

tulentekovälineet
ensiapuvälineet
väljä taukovaatetus
suoja säätä vastaan (teltta, laavukangas, avaruuslakana, lapio)
vietintäväline
(ja kerrottu suunnitelma)
lamppu
ruokaa ja juomaa.

Kotioloissa tätä lukiessa kaikki nuo asiat voivat tuntua itsestäänselvyyksiltä. Tilanne on toinen, kun tuuli lennättää lunta, pakkanen kiristyy ja alkaa hämärtää.

Huussiin vai sitä itteään

Metsähallitus julkisti joulukuussa tiedotteen, jossa vedottiin retkeilijöihin. ”Metsähallituksen Luontopalvelut on joutunut pulman eteen käymäläjätteen kanssa, sillä runsaasti kosteuspyyhkeitä sisältävä käymäläjäte ei sovellu normaaliin lokakaivolietteen tyhjennykseen ja käsittelyyn. Turhat tukokset lisäävät työtä ja samalla retkeilykohteiden ylläpidon kuluja.

Tukokset ovat tuttuja esimerkiksi kahdella Pirkanmaan kansallispuistoista, Helvetinjärvellä ja Seitsemisessä. Lokasäiliökäymälöiden alla on suuret säiliöt, jotka tyhjennetään kohteen mukaan normaalisti yhdestä kolmeen kertaan vuodessa. Suuriin säiliöihin mahtuu paljon ylimääräistä jätettä, joka tukkii tyhjennysvälineistöä.”

Sama koskee myös kuivakäymälöitä. Eivät ne kosteuspyyhkeet – muusta puhumattakaan – maadu, sillä kosteuspyyhkeet ovat yleensä muovia. Eivät Karjakaivon tai Kukasjärven huussissakaan.

RH

Yhdistyksen kevätkokous

ke 5.3.2025 klo 18.00

Pasilan kirjaston auditorio, Rautatieläisenkatu 9, sisäänkäynti Kellosilta 9:n puolelta

Kokouksessa käydään läpi sääntömääräiset asiat: vuoden 2024 toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja toiminnan-tarkastuskertomuksen hyväksyminen sekä vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle.

Tarjolla kokouskahvit.

Tervetuloa!

Hallitus

SAKARI PALO

Kevät saapuu

Pentti Lahdenvuo

Retki haastavien yhteyksien luontokohteisiin osa 4

Hanhisuonsaari

Retkeilijän karttamiin ympäristöihin kuuluu ilman muuta suot, ja varsinkin suon halki kulkeminen. Kaikki suot eivät kuitenkaan ole ylipääsemättömiä, tosin ylittäminen vaatii ponnistelua, koska joka askeleella jalka uppoaa pehmeään varvikkoon. Kartoittaja on onneksi merkinnyt ylipääsemättömyyden usein selvästi karttaan. Erityisen haasteen muodostaa suon halki kulkevan puron ylitys, se kun voi olla pari metriä syvä ja varsin hyllyvillä rantapenkoilla varustettu.

PENTTI LAHDENVUO

Hanhisuonsaaren rajakiviä

Retki suolle on kuitenkin palkitseva, koska siellä kasvaa aivan oma kasvistonsa ja sen tuoksumaailma on melkoisen eksoottinen. Loppukesästä sinne vetää myös suon tuottama marjasato, lakat ja karpalot. Lisäksi Etelä-Suomen keidassuot ovat keskiosiltaan niin vähäravinteisia, että kituva puusto muistuttaa enemmän Lapin maisemaa kuin rehevää talousmetsää. Soiden merkitys on tullut ajankohtaiseksi nykyään, koska ne ovat merkittävä hiilinielu, varsinkin kun Suomi on maailman soisimpia maita. Monia Suomen soita onkin rauhoitettu luonnonsuojelualueiksi, yksi tällainen kohde on Nurmijärven ja Hyvinkään rajalla sijaitseva Suomiehensuo eli Hanhisuo. Noin kolmasosa koko suosta ja puolet Nurmijärven puoleisesta osasta kuuluu vuonna 2023 perustettuun luonnonsuojelualueeseen.

Hanhisuo on ollut kauan tunnettu maastokohta Uudenmaan ja Hämeen kartoissa, koska se oli jo linnalääninen aikaan 1500-luvulla Hämeen ja Uudenmaan välinen rajapiste. Suon erityispiirre on sen keskellä oleva metsäkumpare Hanhisuonsaari, jossa tuo ikiaikainen rajapyykki seisoo tänä päivänäkin. Seutu kuului Raalan kartanon takamaihin, ja kun sinne perustettiin 1700-luvulla torppia, ne saivat nimekseen Suomies ja torpparit

olivat suomieheläisiä. Nykyään tämä pieni kylä on nimeltään Suomies.

Hanhi on antanut nimen suolle, ja kyllä nykyäänkin siellä voi havaita hanhen tai kurjen. Niiden ohella kahlaajalinnuista varmaan liro on todennäköisin reviirinhaltija. Ilmatilaa hallitsee usein korppi tai ruskosuohaukka. Nisäkkäistä Nurmijärven tunnusnisäkäs mäyrä omaa hiekkaperäisen maaston keskellä olevalla suonreunalla reviirin.

Hanhisuo on keidassuo, ja keskiosiltaan melko paljas. Allikoita on joitakin varsinkin itäosissa, jossa on myös jälkiä turpeennostosta menneinä aikoina. Kulkeminen on mahdollista matalassa varvikossa, oikeastaan suurin ponnistus on ylittää suon reunoja kiertävä valtaoja, joka tietenkin on edesauttanut suon vedenpinnan laskua. Suon lähteet laskevat vetensä Nummelanojan ja länsipäästä laskevan puron kautta Koiransuolenojaan ja Kyläjokeen päätyen lopuksi Vantaanjokeen. Suon kokonaispinta-ala on 100 hehtaarin luokkaa, ja Hanhisuonsaari on 1 hehtaarin kokoinen. Ojitettu on vain suota kiertävä valtaoja ja itäpään turpeennostoalue.

Hanhisuonsaaren tekee retkikohteeksi siellä sijaitseva taukopaikka ja laavu. Suomiehentieltä on matkaa laavulle noin 700 metriä ja Tuusulantieltä vielä vähemmän, mutta on melkoinen ihme, että laavulla on aina ollut poltettavaksi kelpaavaa puuta tarjolla, kiitokset tästä laavun huoltajille. Huoltoreitti tulee Tuusulantieltä päin, ja toimi tehdään moottorikelkalla tai mönkijällä. Talvikävijällä on melko helppoa hiihtää paikalle, kun maasto on kuin järvenjäällä etenisi. Parkkipaikkana voi käyttää Suomiehen seurantalon Jätinlinnan pihan parkkia, Suomiehentie 50.

Lähistöllä on toinenkin mielenkiintoinen kohde Suomiehen luontopolku, joka on tehty entiseen soranottoalueeseen maisemoinnin yhteydessä. Ei voi uskoa kuinka kiehtova polku on saatu aikaan tällaiseen paikkaan.

PENTTI LAHDENVUO

Luontotaidetta maisemoidulla sorakuopalla Jätinlukoilla

PENTTI LAHDENVUO

Hanhisuonsaaren tulipaikka ja laavu

Polun toinen teema on jääkauden jäljet luonnossa, ovathan kaikki tämän seudun hiekkamuodostelmat peräisin Lohjanharjun syntyprosessista. Soranottoalueen eteläpuolella sijaitsevan Jätinkadun rantakerrostuman päältä saa edustavan kuvan pirunpellosta.

Luontopolun parkkipaikka sijaitsee Jukan metsätien varrella pari sataa metriä Suomiehentieltä. Parkkiin mahtuu kymmenkunta autoa, mikä on paikan suosioon nähden liian vähän, joten kannattaa tulla jo aamupäivällä ajoissa paikalle.

PENTTI LAHDENVUO

Kasvillisuus valtaa alaa karulla hiekka-alustallakin Jätinlukoilla

Raija Hentman

MELKOISET MARKKINAT

Tämän vuoden Jokkmokkin markkinat Pohjois-Ruotsissa viettävät 6.–8.2. juhlavuotta. Ensimmäisistä markkinoista on 420 vuotta! Markkinatapahtuma vetää kymmenin tuhansin väkeä tuohon noin kolmen tuhannen asukkaan saamelaiskylään. Nämä kokemukset ovat vuodelta 2016, ja juttu julkaistiin Latu ja polku -lehdessä 5/2016.

Väkijoukko imaisee mukaansa. Jokkmokkin kirkonkylän keskusta on suljettu autoilta ja myyntikojuja on katujen varsilla vieri vieressä, viitisen sataa kaikkiaan. Ruokaa, kahvia, karkkia – ihan kuin muillakin markkinoilla, mutta täällä soppatarjoilu on kotakankaiden suojissa. Tuollaisia upeita saamelaisia puukkoja ei saa joka torin kulmalta, tai poronnahasta ja himmeästi hohtavasta tinalangasta punottuja rannerenkaita ja tyylikkäitä poronnahkalaukkuja. Paljon käsitöitä ja käsityötarvikkeita, paikallisten valmistajien säilykkeitä, kojullinen täytettyjä eläimiä ja karvalakkeja - Jokkmokkin pakkasissa niillä on menekkiä. Täällä ei kettutyttöjä pelätä!

RAIJA HENTMAN

Per Kumusen perhekuntaa odottamassa kulkueen alkua.

RAIJA HENTMAN

Per Kuhmunen ja lapsenlapsi Ruotsin pohjoissaamelaisten puvussa.

Suomesta saapuneita myyjiäkin on useita.

Täytyy kiirehtiä. Ulkoilmanäyttämöllä on alkamassa muotinäytös ja sen jälkeen Pehr Kuhmusen perhekunnan näyttävä pororaito kulkee markkina-alueen läpi. Sieltä suoraan taidenäyttelyyn ja tarkistamaan aikuiskoulutuskeskuksen tarjontaa. Julkiset tilat on otettu käyttöön, sillä Jokkmokkin talvimarkkinoiden ohjelmatarjonta on huikeaa: luentoja, tarinatuokioita, poro- ja koiravaljakkoajelua, työnäytöksiä, konsertteja, teatteria, retkiä… Yksi keskeisimmistä paikoista on Saamelais- ja tunturimuseo Ájtte, jonka perusnäyttelyyn tutustumiseen vierähtää jo tunteja.

1600-luvun alussa Luulajan Lapissa asui 150–200 liikkuvaa elämää viettävää perhekuntaa. Saamelaiset piti saada tiukemmin kirkon ja kuninkaan helmoihin. Luulajan Lapin Jockmockin siidan talvikylän sijoille rakennettu kirkko kokosi väen pakollisiin jumalanpalveluksiin talvella, jolloin liikkuminen tiettömissä erämaissa oli helpointa. Siinä samalla hoituivat kastamiset, vihkimiset, siunaamiset, käräjät ja veronmaksut. Kun väkeä oli koolla, myös kaupankäynti ja sosiaalinen kanssakäyminen olivat vilkasta. Jokkmokkin talvimarkkinoiden alkamisvuodeksi on kirjattu vuosi 1605.

1900-luvun alkupuolella vähittäiskaupasta muodostui kova kilpailija markkinoille ja Jokkmokkin talvimarkkinatkin sinnittelivät lähinnä

RAIJA HENTMAN

Muokatusta poronnahasta, sisnasta, valmistettuja laukkuja, joissa on tinalankakirjontaa.

turkiskaupan avulla. Markkinoiden 350-vuotisjuhlat helmikuussa 1955 muodostuivat käännekohdaksi, ja tapahtuma on kasvanut vuosi vuodelta. 400-vuotisjuhlien osanottajamäärää (noin 80 000) tuskin tullaan ylittämään, mutta kyllä nykyisilläkin lukemilla Jokkmokkin talvimarkkinat ovat yksi huomattavimpia Pohjois-Kalotin tapahtumia.
jokkmokksmarknad.se

RAIJA HENTMAN

Tinalankakoristeisia rannerenkaita.

Raija Hentman

STORFORSEN

Storforsen on Pohjoismaiden ja Euroopan suurin valjastamaton koski Piitimenjoessa.

Joella on mittaa 410 kilometriä ja koski sijaitsee Älvsbyn kunnassa Norrbottenin läänissä. Storforsen on vähän yli viisi kilometriä pitkä ja sen kokonaisputoama on 82 metriä. Viimeisen parin kilometrin matkalla putouskorkeus on 60 metriä.
Kosken partaalla on asuttu jo kivikaudella 7 000 vuotta sitten, jolloin Storforsen oli muinaismeren rannalla. Saamelaisten kotapaikkojen tulisijoja on alueella 800-luvulta 1900-luvulle. He toivat poronsa näille mäntykankaille talvilaitumille ja kalastivat joessa. Erilaisia asumisen ja elämisen jälkiä on runsaasti.
Kosken molemmin puolin perustetulle luonnonsuojelualueelle on rakennettu turvalliset kulkureitit ja useita tulipaikkoja. Matkailijoita palvelevat kahvila ja ravintola. Metsä- ja uittomuseon rakennukset ja esineistö kertovat metsä- ja uittotyöläisten elämäs-

RAIJA HENTMAN

Kosken partaalle on rakennettu turvallisia kulkureittejä.

RAIJA HENTMAN

Storforsin voima on pelottava talvellakin, kun virtaus on vähäisempi.

tä 1900-luvulla. Storforsin yksi haara padottiin aikoinaan uiton helpottamiseksi, ja nyt tämä Kuollut putous paljastaa mannerjäätikön muokkaamat kalliot, kanjonit ja hiidenkirnut. (Wikipedia.org)

Keskitalven hämäränä päivänä osittain jääkannen alla kuohuva ja kumiseva koski on pelottava näky. Uoman yllä leijuvat sumu ja möyrivän kosken nostattamat pärskeet. Veden vyöryminen tuntuu hypnoottiselta. Ennen kaikkea tämä luonnonvoima herättää kunnioitusta.

RAIJA HENTMAN

Uittoa varten padottu Kuollut putous paljastaa mannerjään ja veden muovaaman kallioperän.

Raija Hentman

Vaellus hiljaisuuteen

Syyskuun lopussa Lapin ruska karistaa värinsä maahan. Lokakuu hiljentää luonnon. Viimeisetkin laulujoutsenet jättävät kohta jäätyvät kotilampensa. Syvä, odottava hiljaisuus rikkuu vain tiaisten tirskutuksesta ja tuulen tohinasta. Mikä ihana aika kääntää nenänsä kohti pohjoista. Vai onko?

Märkä lumisohjo, märkä varvikko ja pisarasateet puista kastelevat kaiken. Vaelluskengissä tirskuu vesi. Alkavat olla jo kuluneet. Paksu sumu makaa tunturissa rajaten näkyvyyden. Ei kehumista, jos koko viikko tulee olemaan tällaista.

Jängät ovat vielä sulat ja joudun loikkimaan pounulta pounulle. Edellisellä rospuuttovaelluksella muutama vuosi aiemmin pakkaset olivat jo kovettaneet maat. Mutta olihan silloin jo lokakuun loppu.

Lumi valaisee. Sen huomaa varsinkin, kun laskeutuu alas mäntymaihin. Illan hämärtyessä lumettomat laikut aihkien alla ovat valoa läpäisemättömiä.

Kämpän tumma hahmo tuntuu ilahduttavan enemmän kuin koskaan ennen. Ehkei sitä vain muista muilta vaelluksilta. Kamiinan kodikas tohina saa erityisen merkityksen. Tulen humina ja puiden paukahdukset karkottavat mielestä sään kurjuuden, ne antavat turvallisuuden tunnetta. Suurimman osan aikaa kämpässä on hiljaista, sillä vaeltajia väsyttää. Se on hyvää hiljaisuutta.

Auringon taika

Yöllä talvi tiukentaa otetta. Lumi narskuu kohmeisena, kun luikahtaa aamulla pihan perälle. Tunturin päällä pilvi punertaa ja taivas muuttuu aina sinisemmäksi.

Ihana kulkupäivä. Lumesta törröttävät vaivaiskoivut ja muu varvikko muotoilevat maisemaan musta-valkean kuvioinnin. Matalalta paistava aurinko luo mättäikköön vahvan sinisiä varjoja. Sulat lampareet heijastavat taivasta. Etteikö olisi värejä tähän aikaan!

Pakkasen kohmettamassa lumessa on hiukan raskasta kulkea, sillä pinta ei kuitenkaan kanna. Edellisellä rospuuttoretkellä taivas oli heittänyt lunta kymmenkunta senttiä, mutta se oli kevyttä eikä haitannut kävelyä. Pehmeä viti oli silloin muotoillut maiseman aivan uudella tavalla.

Lokakuulle ominaiset paksut sumupilvet vyöryvät rinteitä paikasta toiseen. Suuri Muotoilija työssään. Jokainen ohuesta lumesta törröttävä heinänkorsi saa peitokseen paksun kuurasulan. Aurinko heijastaa jonnekin koillisen suuntaan usvakaaren, valkoisena hohtavan sateenkaaren. Kylmä viima saa kuromaan hupun tiukasti kasvojen suojaksi ja takkiin tiivistyy härmäkuorrutus.

Ylinen ja alinen maailma

Tuntuu kuin kävelisi noitarummun kuvioissa. Tuntureiden ylinen maailma on valkoinen. Lumet vähenevät

sitä mukaa, kun laskeutuu alemmas. Mäntyrajassa lumipeitto käy laikulliseksi ja alhaalla jokivarressa maa on mustana, kuin alista maailmaa.

Vielä ei ole ollut niin pakkassäitä, että järvet olisivat saaneet ohuen jääkuoren. Varmaankin vasta lokakuun lopussa purot ovat niin kylmiä, että alkavat työntää suppoa, jäähyhmää. Silloin hiukan pakkasen puolelle jäähtynyt vesi alkaa tarttua kiteinä pohjakiviin ja joki rakentaa kannen päälleen.

Mäntymetsissä näkee paljon paremmin jäkälien ja sammalien värit, petäjänrunkojen punerruksen ja koivuntuohen valkeuden.

Taivas on täynnä sävyjä: harmaita, punertavia, kellertäviä, sinertäviä. Auringon pilkistäminen saa erityismerkityksen. Kesällä se on niin itsestään selvää. Ruskan loistossa kilotuksen puuttuminen ei niin haittaa. Vasta niukkuus saa syvästi iloitsemaan jokaisesta pilveen puhkotusta valoviirusta.

Yksin yhdessä

Lumeen painuneet askeleet saavat aikaan tunteita. Toisaalta merkit muista ihmisistä luovat turvallisuutta: emme olekaan yksin. Toisaalta vähän harmittaa: emme olekaan ainoita, jotka ovat tämän ihanuuden keksineet.

Illat ovat pitkät ja pimeät. Näin kaksin kulkiessa keskustelua tauottavat pitkät hiljaisuudet. On aikaa lukea, opetella uusia pasiansseja, pitää huolta lihaksistaan. Isommalla porukalla varmaankin tarinat rönsyilisivät paljon runsaampina, tulisi touhuttua enemmän.

Makuupussin ihana pesä tuntuu paljon paremmalta kuin kotisänky koskaan. Sateen rummutus kämpän kattoon saa tyytyväisen virnistyksen naamalle: olen suojassa.

Viimeinen tunturin ylitys ja viimeinen yö lautakodan nuotion lämmössä saavat aikaan saman haikeuden kuin aina vaelluksen päättyessä. Miten hyvää tämä kiireettömyys onkaan sielulle tehnyt. Taidan tehdä tästä tavan.

Tämä artikkeli on vuodelta 2000, mutta rospuuttovaellukset ovat edelleen samanlaisia.

KIRJAREPPU

Kirjareppu kertoo uusista kartoista, karttasovelluksista sekä retkeilijää ja luonnonystävää kiinnostavista kirjoista, ja opastaa myös vanhojen kirja-aarteiden äärelle. Miten milloinkin.

Muinaislinnat ja linnavuoret
Historiallisia retkikohteita

Harri Ahonen
SKS Kirjat 2024

Ruotsin ja Norjan retkeilykohteista oppaita kirjoittanut Harri Ahonen on nyt siirtynyt kotimaan kamaralle. Suomen linnavuorista tehdyt kokonaisesitykset taitavat olla yli sadan vuoden takaa. Muinaislinnojen todellista määrää ei tiedetä, mutta oletettavasti niitä on ainakin sata. Kirjassa esitellään kahdeksankymmentä vuorta. Näitä puolustuslinnoja rakennettiin pronssikauden loppupuolella ja myöhäisrautakaudella noin vuosina 800–1200 sekä varhaiskristillisellä ajalla. Noilta aikakausilta ei ole kirjallisia lähteitä, mutta riimukirjoituksissa ja islantilaisissa skaldirunoudessa ja saagoissa on mainintoja merkittävistä taisteluista. Suurimmat uhkat ovat kohdistuneet silloiseen Suomeen etelästä ja lännestä sekä Novgorodin muinaisen valtakunnan suunnasta. Tuolloin meri ulottui paljon kauemmas sisämaahan, ja vuosisatojen kuluessa maan kohoaminen on muuttanut maisemaa.
Johdannossa käsitellään muun muassa muinaislinnojen kulttuurihistoriaa, niiden varustelua ja käyttöä. Luku kirjan käytöstä on hyvä lukea. Reittikuvaukset ovat tarkkoja, sillä kaikkiin kohteisiin ei ole hyvin, tai edes huonosti merkittyä reittiä. Kohteet on jaettu kolmeen vierailukategoriaan, joissa kiinnitetään huomiota kohteen esittelyyn paikan päällä ja lähialueen palveluihin. Kunkin kategorian määrittelyä ei kuitenkaan avata.
Linnavuoret esitellään alueittain: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Häme ja Kymi, Pirkanmaa ja Satakunta sekä Etelä-Savo ja Etelä-Karjala. Annettujen osoitteiden perusteella paikalle löytää ainakin navigaattorin avulla. Hyvin pienimittakaavaiseen ja pelkistetty kartta, johon kohteet on sijoitettu, ei kerro mitä kohdetta mikin merkintä tarkoittaa. Aakkosellisessa hakemistossa ei anneta kohteen sivunumeroa, vaan mihin alueeseen se kuuluu. Sitten on sisällysluettelosta katsottava mistä alueen kohteet alkavat, ja plarattava kohteet läpi. Esimerkiksi Uudenmaan kohteita on kymmenen.
On arvokasta, että näitä varhaisen historiamme kohteita on koottu yksiin kansiin. Koska useimmista muinaislinnoista ei ole tarinaperinnettä tai arkeologisia löytöjä, sellaista sisältöä on vähän, mutta arvokasta onkin, että kirjan ohjeiden perusteella on helpompaa löytää näille maisemallisesti hienoille paikoille. Linnamäen laella voi sitten mielikuvituksen antaa lentää. ***RH***

RINKAN POHJALTA

Rinkan pohjalle kertyy kaikenlaista, kuten tietoja kursseista, näyttelyistä ja esityksistä sekä muita kuin retkeilytietoja ja -taitoja kartuttavia pikku-uutisia eritoten Lapista, luonnosta ja saamelaisista.

Metsähallitus selvittää rakennuskantaansa

Ydintehtäviä ovat suojelualueiden hoito ja muut luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät sekä retkeilymahdollisuuksien tarjoaminen luonnossa liikkujille. Siksi selvitetään myös rakennuskannan supistamismahdollisuuksia.

Rakennuskantaa tiivistämällä pyritään tehokkuuteen. Työ kohdistuu Luontopalvelujen hallinnassa oleviin noin 2 400 rakennukseen ympäri Suomen. Kannassa on erilaisia rakennuksia eräkämpistä suuriin rakennettuihin kokonaisuuksiin. Tavoitteena on etsiä keinoja rakennuskannan omistamisesta olevien kustannusten vähentämiseen.

Rakennuskannan tarkastelu käynnistettiin vuonna 2023, ja toimintaa on syksystä 2024 lähtien tehostettu valtiovarainministeriön rahoituksen avulla.

Luontopalvelut on päättänyt 13 omistamisen kustannuksiltaan merkittävän kohteen selvitystyön aloittamisesta. Selvityksessä tarkastellaan kohteiden tarkoituksenmukaisuutta, kymmenen vuoden omistamisen kustannuksia ja myös luopumisen mahdollisuuksia.

"Kohteille, joista ei ole mahdollista luopua, pyritään löytämään omistamisen kustannuksia vähentävä ratkaisu", toteaa rakennuskannan kehittämishankkeen tiimivastaava Tero Juhola.

Juhola kertoo, että työtä Luontopalvelujen hallinnoiman rakennuskannan kehittämiseksi tehdään vaiheittain. Tehty päätös käynnistää selvitystyön seuraavissa kohteissa: Vallisaari ja Kuninkaansaari (Helsinki), Örö (Kemiönsaari), Aulanko (Hämeenlinna), Kattila (Espoo), Högbacka (Espoo), Isokari (Kustavi), Katanpää (Kustavi), Bodö (Parainen), Kirjakkala (Teijo), Säppi (Eurajoki), Ärjänsaari (Kajaani), Jungfruskär (Parainen) ja Jussarö (Tammisaari). Selvitystyön perusteella päätetään kohteen tulevaisuudesta: luovutaanko kohteesta vai pyritäänkö vähentämään sen omistamisen kustannuksia jollakin toisella tavalla. Metsähallituksen tiedote 19.12.2024 ***RB***

Luontoon.fi -palvelu uudistettu

Tänään julkaistu uusi Luontoon.fi kokoaa jatkossa kaikki Suomen ulkoilukohteet ja reitit samaan paikkaan. Tavoitteena on edistää luonnossa liikkumista. Palvelusta löytyy yhteensä noin 3000 retkeilyyn ja ulkoiluun suunnattua reittiä. Retkeilyreittien lisäksi palvelusta löytyy tuhansia reittejä mm. pyöräilyyn, melontaan ja hiihtämiseen. Mukaan on saatu valtion, kuntien ja yhdistysten ylläpitämät retkeilypalvelut samaan kokonaisuuteen.

Uusi Luontoon.fi toteuttaa kansallisen ulkoilutietopalvelun. Luontoon-palvelun rakentamisesta, kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa Metsähallituksen Luontopalvelut.
– Luontoon-palvelu auttaa löytämään retkeiltävää läheltä ja kaukaa. Käyttäjä löytää kiinnostavat reitit sillä perusteella, miten itse haluaa luonnossa liikkua: patikoiden, pyöräillen, meloen vai esimerkiksi kalastaen. Kaikki retkikohteet ovat helposti hahmotettavissa kartalla. Palvelusta löytyy myös ajankohtaista tietoa retkeilyreiteiltä, samoin kuin nostoja joidenkin retkeilyreittien lähellä olevista palveluista, palveluomistaja Joel Heino Metsähallituksen Luontopalveluista kertoo. Reitit löytyvät jo nyt palvelusta kartalta, reitti- ja kohde-esittelyjä puolestaan täydennetään palveluun tulevina kuukausina.
Metsähallituksen tiedote 10.12.2024
RB

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston pysäköintialueilla ei ole säännöllistä talvikunnossapitoa

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa ei ole talvikunnossapitoa Metsähallituksen toimesta. Katikankanjonin ja Nummikankaan pysäköintialueilla ei ole laisinkaan talvikunnossapitoa. Salomaan pysäköintialuetta ja sinne johtavaa tietä Karvian kunta auraa satunnaisesti.

Muutoksia luontokohteiden parkkipaikkojen ja teiden talvikunnossapitoon

Metsähallituksen Luontopalvelut vähentää teiden ja parkkipaikkojen aurauksia joillakin retkeilykohteilla tulevana talvena. Luontopalvelut ohjeistaa retkeilijöitä tarkistamaan aina luontoon.fi:stä ennen retkeä oman retkikohteen ajankohtaiset asiat. Muutokset talvikunnossapitoon on suunniteltu niin, että muutoksilla olisi mahdollisimman vähän vaikutusta suurimpaan osaan retkeilijöistä. Talvikunnossapitoa vähennetään esimerkiksi sellaisilta parkkipaikoilta ja teiltä, joita muutenkin käytetään suhteellisen vähän.

Syy talvikunnossapidon vähentämiseen on vähentynyt rahoitus. Luontokohteita ylläpidetään valtion budjetista.

https://www.luontoon.fi/fi/ajankohtaista/muutoksia-kansallispuistojen-ja-muiden-luontokohteiden-parkkipaikkojen-ja-teiden-talvikunnossapitoon.
Metsähallituksen tiedote 16.12.2024
RB

Oulangan kansallispuiston hoidon ja käytön suunnittelu

Metsähallitus on aloittanut Oulangan kansallispuiston ja siihen liittyvien suojeluun varattujen valtion alueiden hoito- ja käyttösuunnitelman päivittämisen. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 29 600 ha.

Suunnitelmalla ohjataan kansallispuiston kehittämistä ja sovitetaan yhteen aluetta koskevia käyttötarpeita. Keskeisiä kysymyksiä ovat mm. luonnonsuojelu ja -hoito, retkeily ja ulkoilu, matkailu, kalastus, metsästys sekä alueen muu käyttö. Suunnitelma

laaditaan seuraavalle 10–15 vuodelle. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kehitetään myös uutta lähestymistapaa ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä kerätään kokemusta ja oppeja siitä, miten ilmastonmuutokseen voidaan yhä paremmin varautua suojelualueiden hoidossa uusimman ilmastotiedon ja -skenaarioiden sekä muualla maailmassa toteutettujen hyvien varautumiskäytäntöjen pohjalta.
Metsähallituksen tiedote 19.12.2024
RB

Kiutaköngäs Oulankajoki

KUVAT: SAKARI PALO

YLEISTÄ

Helsingin Seudun Lapinkävijät ry
perustettiin 1973 edistämään erityisesti Helsingin seudulla Lapin matkailua ja retkeilyä. Jäsenyysmuodot ovat varsinaiset jäsenet, nuorisojäsenet ja kunniajäsenet.

Jäsenmäärä:
Jäsenmäärä 24.1.2025
859 henkilöä
ja lehden erillistilaajia, 5 kpl

Jäsenmaksut:
vuodelle 2025 varsinaiset jäsenet 25 euroa ja nuorisojäsenet (alle 18 vuotiaat) 12,5 euroa

Jäsenasioiden hoitaja ja **osoitteen muutokset:**
Sakari Palo, 040 530 9578,
jasenasiat@lapinkavijat.fi,
Varahenkilö: **Yhdistyksen sihteeri**

Taloudenhoitaja:
Leena Storgårds, Maamiehentie 2 P 80 00760 Helsinki, 040 809 5885
talous@lapinkavijat.fi

Pankkiyhteys:
Nordea FI18 2142 1800 0138 42
Ei jäsenmaksuja tälle tilille.

Viitteet ja MobilePay numerot:
Katso s. 4

HALLITUS

Puheenjohtaja:
Markus Pyhälä, 040 419 0967,
markus.pyhala@lapinkavijat.fi

Varapuheenjohtaja:
Katri Aronen, 050 517 6627,
katri.aronen@lapinkavijat.fi

Sihteeri:
Aino Auvinen, 040 704 0805,
aino.auvinen@lapinkavijat.fi

Jäsenet:
Antti Pasanen, Jukka Nieminen, Kimmo Lehtinen, Leena Storgårds, Olli Ylänne, Taina Ronkainen

Hallituksen sähköposti:
info@lapinkavijat.fi

TOIMIKUNNAT

Koulutustoimikunta:
vetäjä **Annu Koistinen**
koulutustk@lapinkavijat.fi,
jäsenet: **Patrick Blomster, Risto Heinänen, Erkki Holopainen, Mirja Hämäläinen, Markus Suontama**

Ohjelmatoimikunta:
vetäjä **Taina Tervahartiala**, 050 554 4432, *ohjelmatk@lapinkavijat.fi*,
jäsenet: **Aino Auvinen, Jaana Castren, Annu Koistinen, Tarja Mustonen, Esko Pesonen, Ritva Puranen, Ilona Vaara, Leena Vapaamies-Nyberg**

Talkootoimikunta:
vetäjä/talkoopäällikkö **Jukka Nieminen,**
varatalkoopäälliköt **Vesa Brandt, Antti Pasanen, Harry Tauro,**
jäsenet**: Kimmo Lehtinen**

Tiedotustoimikunta:
vetäjä **Soile Taskinen**,
tiedotustk(@lapinkavijat.fi
jäsenet: **Reijo Blomberg, Raija Hentman, Sakari Palo, Risto Uljas**

Ulkoilutoimikunta:
vetäjä **Juha Karsikas**, 040 548 1250, *ulkoilutk@lapinkavijat.fi*,
jäsenet: **Maria Gustafsson, Sari Haarala, Terhi Pihlajamaa, Markus Pyhälä, Taina Ronkainen**

TOIMIHENKILÖT

Somevastaava (nettisivut, Facebook, Instagram)**:**
Sirkka Leppänen, 050 346 5876, *sirkka.leppanen@lapinkavijat.fi*
Varahenkilö: **Markus Pyhälä**

Striimaus ja videot:
Ville Rantanen

Instagram-tilin ja FB-ryhmän ylläpitäjä:
Antti Pasanen, 050 376 8590, *some@lapinkavijat.fi*

Yhdistyksen emäntä
Aino Auvinen, 040 704 0805
aino.auvinen@lapinkavijat.fi

Karjakaivon majojen isäntä:
Kimmo Lehtinen, 040 545 3637
karjakaivo@lapinkavijat.fi
Varaisäntä*:* **Jose Vallet**

Kukasjärven majojen isäntä:
Markus Pyhälä, Suokatu 16 C 31, 05800, Hyvinkää, 040 419 0967
kukas@lapinkavijat.fi

Karjakaivon avaintenhoitaja:
Taina Tervahartiala, 050 554 4432
karjakaivo@lapinkavijat.fi

TIEDOTTAMINEN

Jäsenlehti:
Lapinkävijä, ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden erillistilaus ei-jäsenille 10 euroa/vuosi.

Ilmoitukset:

1/1 sivu	200 €
1/2 sivua	110 €
1/4 sivua	60 €

Takakansi 125 mm x 170 mm
Neljästä peräkkäin julkaistusta samasta ilmoituksesta peritään vain kolmen ilmoituksen hinta. Alv. 0%. Ilmoitusten tulee olla painovalmiita.

Lehden vastuu virheellisestä ilmoituksesta rajoittuu ilmoituksen hintaan. Mediakortti osoitteessa *www.lapinkavijat.fi*

Sähköpostilista:

Tervetuloa sähköpostilistalle, joka palvelee vain jäsenistöä. Sähköpostilista täydentää HSL:n verkkosivujen ja Facebookin kautta tapahtuvaa tiedottamista ohjelmien muutoksista, mutta on ainoa kanava saada vain jäsenistölle tarkoitettua tietoa.

Ota yhteyttä listaa hoitavaan **Sakari Paloon,** *jasenasiat@lapinkavijat.fi* tai 040 530 9578, jos haluat liittyä listalle. Ilmoita hänelle myös sähköpostiosoitteesi muutokset.

Listan tietoja ei käytetä muuhun kuin tällaiseen tiedottamiseen.

TUKIKOHTAMME

Nuuksion majat

Karjakaivon majat sijaitsevat Nuuksiossa noin kahden kilometrin päässä Suomen luontokeskus Haltiasta. Ylämajassa on laverit viidelle, kamiina ja kaasuliesi. Alamajassa on laverit kolmelle, kamiina, takka sekä sauna. Valoa antavat myrskylyhdyt ja kynttilät. Alamajan pihassa on kaivo, liiteri, laituri sekä käymälä. Ylämajalle saa tuoda lemmikkieläimiä.

Karjakaivoa ei voi varata omaan käyttöön.

Karjakaivojen majojen isäntä:

- **Kimmo** Lehtinen, 040 545 3637 *karjakaivo@lapinkavijat.fi*

Karjakaivon avaimen saa jäsenkortin esittämällä:

- *Suomen luontokeskus Haltian* neuvonnasta
- **Sari Vikström-Kiviojalta** Espoon Nupurista, 040 593 1019
- **Petri Hienoselta** Helsingin Roihuvuoresta, 044 090 5881

Avain on palautettava heti käytön jälkeen hakupaikkaan.

Jäsenillä on mahdollisuus saada Karjakaivon avain jatkuvaan käyttöön 50 € panttia vastaan, kun jäsenyys on kestänyt vähintään kaksi vuotta. Panttia 50 € (maksetaan takaisin, kun avain palautetaan) ja toimitusmaksu 20 € (ei palauteta) maksetaan Nordean tilille FI18 2142 1800 0138 42 käyttäen viitettä 3573.

Avain luovutetaan vain HSL:n jäsenille jäsenkorttia näyttämällä!

Avaintenhoitaja **Taina Tervahartiala,** 050 554 4432, *karjakaivo@lapinkavijat.fi*, pitää rekisteriä avaimista. Ota yhteyttä Tainaan ennen maksun suorittamista. Avain lähetetään postitse, kun maksu on kirjautunut tilille. Panttisummaa ei makseta takaisin, jos avain katoaa. Uudesta avaimesta peritään uusi panttimaksu, muttei toimitusmaksua. Hallitus pidättää oikeuden olla luovuttamatta avainta henkilölle erityisistä syistä.

Käyttömaksut

- saunominen ja yöpyminen 5 € +5 €,
- aikuiset jäsenet
- ei-jäsenet 10 € +10 €,
- lapset alle 16 v. 2,50 €.
- Perhehinta 10 € + 10 € jäsenet.

Karjakaivon majaa ei voi varata tai vallata omaan käyttöön, uusien tulijoiden tulee tuntea itsensä tervetulleiksi. Pidä maja kokoajan siistinä, siivoa ja täytä puutelineet lähtiessäsi.

Henkilö, jolla ei ole avainta, saa oleskella majalla vain avaimenhaltijan seurassa ja vastuulla.

Majalla ei saa oleskella edes lievästi juopuneena.

TUKIKOHTAMME

Lapin majat

Kukasmaja sijaitsee Kittilän Kukasjärvellä. Tuvassa on laverit patjoineen kymmenelle hengelle, kamiina- ja takkauunilämmitys, uunillinen kaasuliesi, ei sähköä. Tuo mukanasi wc-paperit, kynttilät ja astianpesuaine.

Käyttömaksut 10 €/vrk, lapset alle 16 vuotta 5 €/vrk, koko majan vuokraus 40 €/vrk, 250 €/viikko. Lisämaksu ei-jäsenille 8 €/hlö/vrk. Viikkomaksulisä ei-jäseneltä, kun vuokrattu koko maja viikkohinnalla 40 €/hlö

Erillinen sauna on yhteinen Goados-kodan kanssa, samoin kalastuslupa, verkot ja katiska.

Goados-kota sijaitsee samassa pihapiirissä. Majoitustilaa lavereilla kahdelle hengelle, lisäpatja yhdelle, kamiinalämmitys, ei sähköä.

Käyttömaksut 7 €/vrk, lapset alle 16 vuotta 3 €/hlö/vrk, koko kodan vuokraus 15 €/vrk, 100 €/vko. Lisämaksu ei-jäsenille 6 €/hlö/vrk. Erillinen saunarakennus.

Majan ja kodan varaukset:

- **Markus Pyhälä**, 040 419 0967, *kukas@lapinkavijat.fi*

Tarkemmat varaustiedot:

- *www.lapinkavijat.fi*

Kalastaminen yhdistyksen luvalla on maksullista.

KULKU RETKEILYTUKIKOHTIIN

Karjakaivolle pääsee bussilla 245, 245 K Espoon keskuksesta (C-vyöhyke). Bussin lähtölaituri on Espoon asemalla radan vieressä Helsingistä tultaessa oikealla puolella.

Nuuksiossa jäädään pois joko Meerlammen pysäkillä (E6948) tai Haltian pysäkillä (E6938). Meerlammen pysäkiltä noin 100 m eteenpäin mäen päältä lähtee oikealle puomilla suljettu yksityistie, jota vastapäätä on Nuuksiontie 66. Tie vie noin puoliväliin, loppumatkan voi kävellä joko hiekkatietä tai kallioiden yli kulkevaa polkua.

Ota mukaan kartta ja kompassi, jos reitti ei ole ennestään tuttu. Puomilta on noin 1,2 km ylämajalle, Haltiasta on pitempi matka.

Kukasjärvelle kuljetaan sulanveden aikaan Aakenuksen Pyhäjärven parkkipaikalta kävellen polkua ja pitkoksia noin 3 km tai soutuveneellä Kukasjärven rannasta. Tie Pyhäjärvelle aurataan maaliskuun alussa. Aakenuksen Pyhäjärven rantaan voi tilata taksin: esim. Kittilän Taksiautoilijat ry, puh. 0200 99800, *levintaksi.com* tai Ylläs-Kolari Taksit, puh. 0200 71800, *yllaksentaksit.fi*.

Parkkipaikan osoite on Pyhäjärventie 500. Äkäslompolo–Kittilä -tien varrella oleva Tulivuoripuiston parkkipaikka ei ole talvisin auki. Parkkipaikalle voi jättää auton, mutta auton saaminen pois tieltä vaatii lapiotöitä. Tulivuoripuistosta Kukasjärvelle on 3,2 km.

JÄSENETUYRITYKSET YHTEISTYÖKUMPPANIT VUOKRAVÄLINEET

Jäsenedut saa vain jäsenkortin esittäen

Scandinavian Outdoor
10%, Forum Helsinki sekä Tammisto Vantaa, *www.scandinavianoutdoor.fi*

Kilpisjärven retkeilykeskus
10% majoituksesta, ei kesä- ja syyssesongilla.
www.kilpisjarvenretkeilykeskus.fi

Hotelli Hetan majatalo
10% normaalihinnoista, 5% alennushinnoista, poislukien huippusesonkiajat, *www.hetan-majatalo.fi*

Ankarat Avotunturit
15 % verkkokaupan tuotteista (ei elektroniikasta ja keitinlaatikosta), *www.avotunturit.fi*. Pyydä alennuskoodi ja ohjeet osoitteesta, *jasenasiat@lapinkavijat.fi*

Retki -lehti
uusi 6 numeron tilaus 35 € (norm.50 €) ja jo tilatusta lehdestä 5 € alennus. Lähetä tietosi **Raija Hentmannille**, *raija.hentman@lapinkavijat.fi*

Calazolta 20 % alennus!
Retkeilyoppaistaan ja vedenkestävistä retkeilykartoistaan tuttu Calazo myöntää Helsingin Seudun Lapinkävijöille 20 prosentin alennuksen nettikaupassaan.

Alennuksen saadaksesi täytä maksaessasi *"Minulla on alennuskoodi"* -kohtaan HSL2020 ja *"haluan jättää viestin"*-kohtaan HSL:n jäsennumeroni XXXX. Alennus koskee myös Calazon Ruotsin, Norjan ja Tanskan karttoja ja kirjoja! *www.calazo.fi*

Northern Lite
15 % kevytretkeilyvarusteista. Tee tilaus osoitteessa *northernlite.fi*.
Kirjoita kohtaan 'Kupongin koodi' LAPINKÄVIJÄT15 ja paina 'Käytä kuponki'.
Siirry maksamaan ja kirjoita alimpaan 'Kommentti'-kenttään jäsennumerosi

Ylämäkialamäki Shop
toimii ennestään Ylläksellä Jounin kauppakeskuksessa. Tapiolan myymälä, osoitteessa Länsituuli 8, on erikoisliike retkeilyn, polkujuoksun ja vapaalaskun harrastajille.
Helsingin Seudun Lapinkävijöiden jäsenet saavat alennusta Salewan tuotteista -15% sekä Dynafitin, Wild Countryn, Pomocan ja Fjellpulkenin tuotteista -10%. Alennus on Tapiolan myymälässä. www.ylamakialamaki.fi

HSL:n jäsenet voivat osallistua jäsenhinnoin alla mainittujen järjestäjien retkille:

Tunturikerho Kavtsi:
Tunturikerho Kavtsin ja HSL:n yhteistapahtumista on tiedot toimintasivuilla. Tunturiladun ja Kavtsin toimintaan voi tutustua tarkemmin osoitteessa *www.tunturilatu.fi/kavtsi* tai ottaen yhteyttä: **Paavo Ahonen**, 040 527 4639, *pkahonen@gmail.com*

Lapinkävijät Kiehiset:
*www.kiehiset.fi,***Hannu Pohjolainen**, 050 355 5052, *hannupohjolainen@luukku.com*

Lapinkävijät Owla:
www.tunturilatu.fi/owla, **Hannu Liljamo**, 044 322 3646, *hannu.liljamo@gmail.com*

Järvenpään retkeilijät ry:
www.jarvenpaanretkeilijat.com, **Hannele Pöllä**, 040 504 8296, *hannele.polla@kolumbus.fi*

VARUSTEVUOKRAUS

Vuokrausvastaava Antti Pasanen

Yhdistyksen jäsenille jäsenhintaan ja ei-jäsenille normaalihintaan.
Tarkemmat tiedot verkkosivulla *www.lapinkavijat.fi*
(Varustevuokraus >Varustevuokrauslomake)

LHT
Posti Oy

Posti Green

Tule kokemaan erämaan rauhaa
Aakenuksen syliin

Kukasjärvelle

Jäsen, varaa itsellesi
Goados tai Kukasmaja
taikka molemmat

Ota yhteyttä *Markus Pyhälä, 040 419 0967*